YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (neljäs jaosto)

9 päivänä heinäkuuta 1997 *

Asiassa T-455/93,

Hedley Lomas (Ireland) Ltd, Irlannin oikeuden mukaan perustettu yhtiö, kotipaikka Dublin,

Sharpbond Trading Ltd, Englannin oikeuden mukaan perustettu yhtiö, kotipaikka Stratford-on-Avon (Yhdistynyt kuningaskunta),

J. & S. A. Wood (Livestock Exports) Ltd, Englannin oikeuden mukaan perustettu yhtiö, kotipaikka Redditch (Yhdistynyt kuningaskunta),

J. & S. A. Wood, kotipaikka Redditch,

Lesley Dorothy Joan Mills, kotipaikka Framlingham (Yhdistynyt kuningaskunta),

Live Sheep Traders Ltd, Englannin oikeuden mukaan perustettu yhtiö, kotipaikka Framlingham,

* Oikeudenkäyntikieli: englanti.

Livestock Sales Transport Ltd, Englannin oikeuden mukaan perustettu yhtiö, kotipaikka Framlingham,

Peter Ziokowski, kotipaikka Folkestone (Yhdistynyt kuningaskunta),

Brigstock Farms Ltd, Englannin oikeuden mukaan perustettu yhtiö, kotipaikka Lontoo,

K. A. & S. B. M. Feakins, kotipaikka Llancloudy (Yhdistynyt kuningaskunta), ja

Deaconvale Ltd, Englannin oikeuden mukaan perustettu yhtiö, kotipaikka Gloucester (Yhdistynyt kuningaskunta),

edustajanaan solicitor Anthony M. Burstow:n, Crawley, valtuuttamana barrister Conor Quigley, Englannin ja Walesin asianajajayhteisö, prosessiosoite Luxemburgissa asianajotoimisto Jean-Marie Bauler, 42 Grand-rue,

kantajina,

vastaan

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään oikeudellisen yksikön virkamiehet Thomas van Rijn ja Christopher Docksey, avustajanaan barrister Philippa Watson,

Englannin ja Walesin asianajajayhteisö, prosessiosoite Luxemburgissa c/o oikeudellisen yksikön virkamies Carlos Gómez de la Cruz, Centre Wagner, Kirchberg,

vastaajana,

jota tukee

Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistynyt kuningaskunta, asiamiehenään Treasury Solicitor's Departmentin virkamies John E. Collins, avustajanaan Gerald Barling, QC, Englannin ja Walesin asianajajayhteisö, prosessiosoite Luxemburgissa Yhdistyneen kuningaskunnan suurlähetystö, 14 boulevard Roosevelt,

väliintulijana,

jossa kantajat vaativat lampaiden muuttuvan teurastuspalkkion soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä ja asetuksen (ETY) N:o 2661/80 kumoamisesta annetun komission asetuksen (ETY) N:o 1633/84 muuttamisesta sekä takaisinperinnän korvaamisen edellytyksistä yhteisön tuomioistuimen yhdistetyissä tapauksissa C-38/90 ja C-151/90 antaman tuomion vuoksi 13 päivänä heinäkuuta 1992 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 1922/92 (EYVL L 195, s. 10) 2 artiklan kumoamista,

EUROOPAN YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN (neljäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja K. Lenaerts sekä tuomarit P. Lindh ja J. D. Cooke,

kirjaaja: hallintovirkamies J. Palacio González,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 21.11.1996 pidetyssä suullisessa käsittelyssä esitetyn,

on antanut seuraavan

tuomion

Oikeudenkäynnin perustana olevat tosiseikat

1 Lampaan- ja vuohenliha-alan yhteinen markkinajärjestely otettiin käyttöön 27.6.1980 annetulla neuvoston asetuksella (ETY) N:o 1837/80 (EYVL L 183, s. 1; jäljempänä asetus N:o 1837/80).

2 Tämän asetuksen 9 artiklan perusteella, sellaisena kuin se on muutettuna 31.3.1984 annetulla neuvoston asetuksella (ETY) N:o 871/84 (EYVL L 90, s. 35), Yhdistynyt kuningaskunta sai luvan myöntää lampaiden muuttuvaa teuraspalkkiota.

3 Jotta tämän palkkion maksaminen ei rajoittaisi jäsenvaltioiden välistä kauppaa eikä vääristäisi eri alueiden kasvattajien välistä kilpailua, 9 artiklan 3 kohdassa säädetään toimenpiteistä, joita sovelletaan silloin kun tuotteista on maksettu palkkioita ja joilla peritään palkkiota vastaava summa (summa tunnettu yleisesti nimellä clawback, jäljempänä clawback-maksu), kun näitä tuotteita viedään Yhdistyneestä kuningaskunnasta.

4 Lampaiden muuttuvan teuraspalkkion soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä ja asetuksen (ETY) N:o 2661/80 kumoamisesta 8 päivänä kesäkuuta 1984 annetulla komission asetuksella (ETY) N:o 1633/84 (EYVL L 154, s. 27; jäljempänä asetus N:o 1633/94) vahvistettiin clawback-maksun laskemisen ja perimisen yksityiskohtaiset säännöt.

5 Asetuksen 4 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädettiin seuraavaa:

"1. Komissio vahvistaa viikoittain Yhdistyneen kuningaskunnan osalta perittävän summan asetuksen (ETY) N:o 1837/80 1 artiklan a ja c alakohdassa tarkoitettuja tuotteita vietäessä alueelta viisi, kun palkkio myönnetään, saman asetuksen 9 artiklan 3 kohdan mukaisesti. Tämä summa vastaa 3 artiklan 1 kohdan mukaisesti vahvistettua palkkion määrää sen viikon osalta, jonka aikana kyseiset tuotteet viedään.

2. Asetuksen (ETY) N:o 1837/80 1 artiklan a ja c alakohdassa tarkoitettuja tuotteita vietäessä alueelta viisi on annettava vakuus. Yhdistyneen kuningaskunnan on vahvistettava riittävä vakuus siten, että se kattaa 1 kohdan mukaisesti aiheutuneen summan ja on vähintään yhtä suuri kuin palkkion ennakko vientiä edeltävänä viikkona. Vakuus on vapautettava välittömästi, kun 1 kohdassa tarkoitettu summa on maksettu."

6 Lampaan- ja vuohenliha-alan yhteisestä markkinajärjestelystä 25 päivänä syyskuuta 1989 annetulla neuvoston asetuksella (ETY) N:o 3013/89 (EYVL L 289, s. 1; jäljempänä asetus N:o 3013/89), jota on sovellettu 1.1.1990 lukien, on kumottu asetus N:o 1837/80 ja otettu käyttöön uusi yhteinen markkinajärjestely. Tällä asetuksella luotiin yhteismarkkinat, mutta siinä oli joitakin siirtymäsäännöksiä. Siirtymäsäännöksiin kuului muun muassa Yhdistyneelle kuningaskunnalle annettu lupa myöntää muuttuvia teuraspalkkioita markkinointivuoden 1992 loppuun asti. Asetuksen N:o 1837/80 9 artiklan 3 kohta, sellaisena kuin se oli muutettuna, korvattiin asiasi-

sällöltään samanlaisella asetuksen N:o 3013/89 24 artiklan 5 kohdalla. Jos palkkiota oli maksettu, summa piti periä takaisin Yhdistyneestä kuningaskunnasta viedyn lihan osalta.

7 Luvan antamisesta Yhdistyneelle kuningaskunnalle lopettaa lampaiden muuttuvan teuraspalkkion myöntäminen Isossa-Britanniassa ja asetuksesta N:o 1633/84 poikkeamisesta 7 päivänä marraskuuta 1991 annetulla komission asetuksella (ETY) N:o 3246/91 (EYVL L 307, s. 16) oli jo aikaisemmin tehty mahdolliseksi palkkion lakkauttaminen markkinointivuoden 1992 alusta lukien.

8 Vuonna 1990 yhteisöjen tuomioistuimelle esitettiin ennakkoratkaisukysymyksiä asetuksen N:o 1633/84 4 artiklan 1 ja 2 kohdan pätevyydestä.

9 Yhdistetyissä asioissa C-38/90 ja C-151/90, Lomas ym., 10.3.1992 antamassaan tuomiossa (Kok. 1992, s. I-1781; jäljempänä asia Lomas) yhteisöjen tuomioistuin ratkaisi kysymykset seuraavasti:

"1. Lampaiden muuttuvan teurastuspalkkion soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä ja asetuksen (ETY) N:o 2661/80 kumoamisesta 8 päivänä kesäkuuta 1984 annettu komission asetus (ETY) N:o 1633/84 on pätemätön, sillä siinä säädetään clawback-maksusta, joka ei yleensä täysin vastaa todellisuudessa myönnettyä teuraspalkkiota, joten komissio on ylittänyt sille lampaan- ja vuohenlihaalan yhteisestä markkinajärjestelystä 27 päivänä kesäkuuta 1980 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1837/80 9 artiklan 3 kohdassa säädetyn toimivallan, sellaisena kuin asetus on muutettuna 31 päivänä maaliskuuta 1984 annetulla neuvoston asetuksella (ETY) N:o 871/84. Asetuksen (ETY) N:o 1633/84 4 artiklan 2 kohta on näin ollen myös pätemätön, koska siinä säädetään sellaisen riittävän vakuuden vahvistamisesta, joka kattaa 4 artiklan 1 kohdan mukaan maksettavan summan.

2. Asetuksen (ETY) N:o 1633/84 4 artiklan 1 ja 2 kohdan pätemättömyyteen ei voida vedota tämän tuomion antamista aikaisemmalta ajalta, lukuun ottamatta niitä elinkeinonharjoittajia tai näiden oikeudenomistajia, jotka ovat ennen tätä päivämäärää panneet vireille oikeudenkäynnin tai tehneet vastaavan valituksen sovellettavan kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

3. Yhdistyneen kuningaskunnan on yhteisön oikeuden mukaan vaadittava clawback-maksun alaisten lampaiden tai lampaanlihan maastavientiä koskevien asiakirjojen esittämistä, ja määrättävä tehokkaita seuraamuksia elinkeinonharjoittajille, jotka antavat vääriä tietoja tällaisissa asiakirjoissa."

10 Komissio antoi tämän jälkeen 13.7.1992 asetuksen (ETY) N:o 1922/92 asetuksen N:o 1633/84 muuttamisesta sekä takaisinperinnän korvaamisen edellytyksistä yhteisön tuomioistuimen yhdistetyissä tapauksissa C-38/90 ja C-151/90 antaman tuomion vuoksi (EYVL L 195, s. 10; jäljempänä asetus N:o 1922/92 tai riidanalainen asetus).

11 Tämän asetuksen 1 artiklan 1 kohdassa korvataan asetuksen N:o 1633/84 4 artiklan 1 kohta seuraavalla säännöksellä:

"1. Yhdistyneen kuningaskunnan osalta asetuksen (ETY) N:o 3013/89 1 artiklan a ja c alakohdassa tarkoitettuja tuotteita maastavietäessä saman asetuksen 24 artiklan 5 kohdan mukaisesti takaisinperittävä summa vastaa tämän asetuksen 3 artiklan 1 kohdan mukaisesti vahvistetun ja edellä tarkoitetun takaisinperinnän alaisia tuotteita varten tosiasiallisesti myönnetyn palkkion suuruutta.

Tukkukauppiaan pyynnöstä takaisinperittävä summa vahvistetaan tuotteiden vientiviikolle ja kolmelle sitä edeltävälle viikolle vahvistettujen palkkioiden keskiarvoa vastaavaksi summaksi.

Tukkukauppiaiden on ilmoitettava 28 päivän kuluessa Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltaisten viranomaisten tiedonannosta, minkä vaihtoehdon mukaisesti nämä aikovat menetellä. Valittua vaihtoehtoa sovelletaan koko takaisinperintään, jonka alainen tukkukauppias on.

Ensimmäisen vaihtoehdon osalta tukkukauppiaan on esitettävä samanaikaisesti Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltaisille viranomaisille riittävät todisteet edellä tarkoitetun takaisinperinnän alaisia tuotteita varten tosiasiallisesti myönnetyn palkkion suuruudesta. Mainitut viranomaiset voivat pidentää todisteen esittämiselle asetettua määräaikaa 60 päivällä.

Toisen vaihtoehdon osalta Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltaisten viranomaisten on ilmoitettava tukkukauppiaille toisen alakohdan mukaisesti laskettu takaisinperittävä summa.

Jos valittua vaihtoehtoa ei ilmoiteta 28 päivän kuluessa tai jos ensimmäisen vaihtoehdon osalta todisteita ei esitetä 60 päivän lisämääräajassa, vakuus menetetään kokonaan."

12 Nyt käsiteltävässä asiassa riitautettu 2 artikla (jäljempänä riidanalainen artikla) kuuluu seuraavasti:

"1. Toimivaltaisten kansallisten viranomaisten on korvattava asiaa koskevassa kansallisessa lainsäädännössä säädetyssä määräajassa ja siinä säädettyä menettelyä noudattaen takaisinperityn summan ja asetuksen (ETY) N:o 1633/84 3 artiklan 1 kohdan mukaisesti vahvistetun, samojen tuotteiden osalta tosiasiallisesti saadun palkkiosumman välinen erotus tukkukauppiaille tai näiden edustajille, jotka olivat ennen yhteisön tuomioistuimen 10 päivänä maaliskuuta 1992 yhdistetyissä tapauksissa C-38/90 ja C-151/90 tekemää päätöstä aloittaneet menettelyn tai jättäneet vastaavan valituksen sovellettavan kansallisen lainsäädännön säännösten mukaisesti mainitun asetuksen 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua takaisinperittävän summan laskutapaa vastaan.

Tukkukauppiaan pyynnöstä korvaus voi myös koskea tosiasiallisesti maksetun takaisinperittävän summan ja tuotteiden vientiviikolle ja kolmelle sitä edeltävälle viikolle vahvistettujen palkkioiden summien keskiarvon erotusta.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettujen henkilöiden on annettava 30 päivään marraskuuta 1992 mennessä Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltaisille viranomaisille tiedoksi:

— päivämäärä, josta alkaen hakemus tehdään,

— tästä päivästä 10 päivään maaliskuuta 1992 maksettu takaisinperittävä summa ja

— jollei hakemusta ole jätetty 1 kohdan toisen alakohdan mukaisesti, edellä tarkoitetun takaisinperinnän alaisten tuotteiden osalta tosiasiallisesti saadun palkkion suuruus,

ja esitettävä Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltaisille viranomaisille riittävät todisteet, jotka tukevat edellä tarkoitettuja tietoja.

3. Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltaisten viranomaisten on annettava komissiolle tiedoksi 31 päivään joulukuuta 1992 mennessä 1 kohdan mukaisesti esitettyjen korvaushakemusten lukumäärä ja toimitettava kunkin tapauksen osalta kyseistä ajanjaksoa ja haetun korvauksen suuruutta koskevat yksityiskohtaiset tiedot."

13 Nyt käsiteltävänä olevan asian kantajat vievät lampaanlihaa ja erityisesti elävää karjaa Yhdistyneestä kuningaskunnasta. Ne maksoivat vuosina 1980—1992 joitakin summia Intervention Board for Agricultural Producelle (maataloustuotteiden interventioelin, jäljempänä interventioelin), joka on Yhdistyneessä kuningaskunnassa toimivaltainen viranomainen muuttuvien teuraspalkkioiden järjestelmän osalta. Maksut suoritettiin niiden laskujen perusteella, joissa interventioelin oli laskenut clawback-maksun, joka perustui kantajien esittämiin tulli-ilmoituksiin, joissa mainittiin maasta vietyjen lampaiden määrä ja laatu. Asiassa Lomas annetun tuomion vuoksi kantajat eivät maksaneet laskuja, jotka olivat 10.3.1992 vielä interventioelimen käsiteltävinä. Kantajat olivat jo ennen kyseisen tuomion antamista 10.3.1992 nostaneet kanteen, jossa ne vaativat asetuksen N:o 1633/84 4 artiklan nojalla maksettujen summien palauttamista.

14 Vuonna 1994 yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saatettiin EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla uusia ennakkoratkaisukysymyksiä asetuksen N:o 1633/84 4 artiklan 1 kohdan pätevyydestä ja tulkinnasta, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella N:o 1922/92.

15 Yhteisöjen tuomioistuin ratkaisi kysymykset yhdistetyissä asioissa C-212/94, FMC ym., 8.2.1996 antamassaan tuomiossa (Kok. 1996, s. I-389; jäljempänä asia FMC) seuraavasti:

"1) Kysymysten tarkastelun perusteella ei ole ilmennyt mitään sellaisia seikkoja, jotka saattaisivat vaikuttaa lampaiden muuttuvan teuraspalkkion soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä ja asetuksen (ETY) N:o 2661/80 kumoamisesta 8 päivänä kesäkuuta 1984 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 1633/84 4 artiklan 1 kohdan pätevyyteen, sellaisena kuin tämä artikla on muutettuna lampaiden muuttuvan teurastuspalkkion soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä ja asetuksen (ETY) N:o 2661/80 kumoamisesta annetun asetuksen (ETY) N:o 1633/84 muuttamisesta sekä takaisinperinnän korvaamisen edellytyksistä yhteisön tuomioistuimen yhdistetyissä tapauksissa C-38/90 ja C-151/90 antaman tuomion vuoksi 13 päivänä heinäkuuta 1992 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 1922/92 1 artiklalla, tai asetuksen N:o 1922/92 2 artiklan pätevyyteen.

2) Edellä mainitun asetuksen N:o 1633/84 4 artiklan 1 kohdassa, sellaisena kuin tämä artikla on muutettuna edellä mainitun asetuksen N:o 1922/92 1 artiklalla, ja asetuksen N:o 1922/92 2 artiklassa tarkoitettujen todisteiden vaatimisen on

katsottava tarkoittavan sitä, että kauppiaiden on pystyttävä todistamaan Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltaisten viranomaisten hyväksymällä tavalla kansallisen lainsäädännön mukaisesti ja asetuksessa N:o 1922/92 asetetussa määräajassa takaisinperinnän alaisista tuotteista tosiasiallisesti myönnetyn palkkion suuruus, sillä edellytyksellä, että sovellettavat kansalliset säännökset eivät vaikuta yhteisön oikeuden soveltamisalaan ja tehokkuuteen.

3) Ennen 10.3.1992 perusteettomasti takaisin perittyjen summien korvaamista koskevien hakemusten osalta yhdistetyissä asioissa C-38/90 ja C-151/90, Lomas ym., annetun tuomion 30 kohtaa on tulkittava siten, että siinä toimijoille tai heidän oikeudenomistajilleen, jotka ovat ennen tätä ajankohtaa panneet vireille oikeudenkäynnin tai tehneet vastaavan valituksen sovellettavan kansallisen lainsäädännön mukaisesti, annetaan mahdollisuus vedota edellä mainitun asetuksen N:o 1633/84 4 artiklan 1 ja 2 kohdan pätemättömyyteen asetuksen voimaantulosta lähtien, jollei kansallisessa lainsäädännössä yhteisön oikeudessa asetetuin rajoituksin mahdollisesti säädetä sellaisten säännösten soveltamisesta, joilla rajoitetaan sitä hakemuksen esittämistä edeltävää aikaa, jolta perusteettomasti maksettu summa voidaan saada korvatuksi.

4) Sellaisten kysymysten osalta, joista ei ole säädetty edellä mainitun asetuksen N:o 1922/92 2 artiklassa, kansallisten tuomioistuinten, joiden ratkaistavaksi on saatettu perusteettomasti takaisin perityn summan korvaamista koskeva hakemus, on sovellettava kansallista oikeutta, mutta kuitenkin niin, etteivät yksityiskohtaiset säännöt saa olla epäedullisempia kuin ne, jotka koskevat samanlaisia jäsenvaltion sisäisiä menettelyjä, eivätkä ne saa olla sellaisia, että yhteisön säännöstön täytäntöönpano tai yhteisön oikeudessa vahvistettujen oikeuksien käyttäminen on käytännössä mahdotonta tai suhteettoman vaikeaa."

Asian käsittelyn vaiheet ja asianosaisten vaatimukset

16 Nyt käsiteltävänä oleva kanne rekisteröitiin yhteisöjen tuomioistuimen kirjaamossa 11.9.1992 asiaksi C-356/92 ja kirjallinen käsittely pidettiin yhteisöjen tuomioistuimessa. Yhteisöjen tuomioistuimen kirjaamossa rekisteröitiin kaksi muuta kannetta 11.9.1992 asioiksi C-355/92 ja C-357/92. Neljäs kanne rekisteröitiin 24.9.1992 asiaksi C-370/92.

17 Nämä neljä asiaa yhdistettiin oikeudenkäyntiä ja tuomion antamista varten 3.11.1992 annetulla määräyksellä.

18 Yhteisöjen tuomioistuimen presidentti hyväksyi 18.3.1993 antamallaan määräyksellä Yhdistyneen kuningaskunnan väliintulijaksi tukemaan komission vaatimuksia.

19 Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen perustamisesta tehdyn päätöksen 88/591/EHTY, ETY, Euratom muuttamisesta 8 päivänä kesäkuuta 1993 tehty neuvoston päätös 93/350/Euratom, EHTY, ETY (EYVL L 144, s. 21) tuli voimaan 1.8.1993, ja sen vuoksi yhdistetyt asiat siirrettiin yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen käsiteltäviksi yhteisöjen tuomioistuimen 27.9.1993 antamalla määräyksellä. Ne rekisteröitiin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kirjaamossa asioiksi T-455/93, T-454/93, T-456/93 ja T-457/93.

20 Asioiden T-455/93, T-456/93 ja T-457/93 kantajat pyysivät 6.6.1994 päivätyllä kirjeellä, että oikeudenkäyntiä lykättäisiin, kunnes yhteisöjen tuomioistuin on antanut tuomion ennakkoratkaisuasiassa C-212/94 (asia FMC). Näiden neljän asian oikeudenkäyntiä lykättiin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen 25.10.1994 antamalla määräyksellä.

21 Asiassa FMC annetun tuomion julistamisen jälkeen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin pyysi 8.2.1996 päivätyllä kirjeellä asianosaisia esittämään huomautuksensa oikeudenkäynnin jatkamisesta.

22 Komissio esitti 24.4.1996 huomautuksensa, joissa se väitti, ettei kantajilla ollut intressiä jatkaa oikeudenkäyntiä, koska niiden perustelut oli jo tutkittu asiassa FMC annetussa tuomiossa. Kantajat korostivat 3.5. ja 17.5.1996 päivätyissä nyt käsiteltävänä olevaa asiaa koskevissa kirjeissä, että niiden tilanne oli erilainen kuin asiassa FMC, koska ne veivät maasta eläviä lampaita ja koska asia FMC koski ainoastaan lampaanlihan viejien intressiä.

23 Asioiden T-454/93, T-456/93 ja T-457/93 kantajat ovat ilmoittaneet ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle 4.9., 8.7. ja 27.8.1996 päivätyillä kirjeillä aikovansa peruuttaa kanteensa. Nämä asiat poistettiin rekisteristä neljännen jaoston puheenjohtajan 2.10.1996 antamalla määräyksellä.

24 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin päätti esittelevän tuomarin kertomuksen perusteella aloittaa suullisen käsittelyn ilman edeltäviä asian selvittämistoimia. Se päätti kuitenkin esittää komissiolle joitakin kysymyksiä, joihin tämä vastasi 30.8.1996. Osapuolten lausumat kuultiin 21.11.1996 pidetyssä istunnossa.

25 Kantajat vaativat, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— ottaa asian tutkittavaksi,

— kumoaa asetuksen N:o 1922/92 2 artiklan ja

— velvoittaa vastaajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

26 Komissio vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— hylkää kanteen ja

— velvoittaa kantajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

27 Yhdistynyt kuningaskunta vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hylkää kanteen.

Oikeudelliset seikat

28 Nyt käsiteltävänä olevassa asiassa vastaaja ja väliintulija eivät ole kiistäneet sitä, että riidanalainen artikla koskee kantajia EY:n perustamissopimuksen 173 artiklan neljännessä kohdassa tarkoitetulla tavalla suoraan ja erikseen, mikä on muutenkin selvää. Kanne on siis otettava tutkittavaksi.

Asetuksen N:o 1922/92 2 artiklan pätemättömyyttä elävän karjan osalta koskevan kanneperusteen tutkittavaksi ottaminen

Osapuolten väitteet ja niiden perustelut

29 Kantajat ovat edellä 22 kohdassa tarkoitetuissa kirjeissä ja vielä tarkemmin suullisessa käsittelyssä pyrkineet tekemään eron elävän karjan kaupan ja lampaanlihan kaupan välille sekä väittäneet, että asiassa FMC annettu tuomio koski ainoastaan lampaanlihan kauppaa. Kantajat väittävät, että vaikka tässä tuomiossa todettiin, että riidanalainen artikla on pätevä, tuomio koski ainoastaan lampaanlihan kauppaa, koska sovellettavien säännösten mukaan tuotteet oli pitänyt viedä maasta 21 päivän määräajassa siitä, kun elinkeinonharjoittaja, eli normaalisti kasvattaja, oli saanut palkkion. Tällaisissa tapauksissa clawback-maksun laskeminen neljän viikon aikana keskimäärin maksetun palkkion perusteella johti varsin todennäköisesti todellisuudessa maksettujen palkkioiden määrää lähellä olevaan tulokseen. Sitävastoin elävinä kaupattaessa lampaat on pantava karanteeniin 30 päiväksi ennen maastavientiä, jolloin karanteenin alkamispäivä on kantajien mukaan maastavientipäivä 21 päivän sääntöä laskettaessa, mutta clawback-maksu lasketaan todellisen maastavientipäivän mukaan, joten sen määrä eroaa huomattavasti todellisuudessa maksettujen

palkkioiden määrästä. Lisäksi koska lampaat lihovat vielä karanteenissa ollessaan, clawback-maksu lasketaan suuremmasta painosta kuin mistä palkkio oli laskettu. Suullisessa käsittelyssä kantajat pyysivät saada esittää asiantuntijakertomuksen, jonka ne olivat tästä aiheesta teettäneet.

30 Sekä komissio että Yhdistynyt kuningaskunta vastustivat asiantuntijakertomuksen esittämistä kirjallisen käsittelyn jo päätyttyä, koska niillä ei ollut ollut mahdollisuutta tutustua kertomukseen ennen istuntoa. Joka tapauksessa ne väittävät, että tämä kanneperuste ei koske samaa asiaa kuin alkuperäisessä kanteessa määritelty kanteen kohde, jolloin se on jätettävä tutkimatta yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 48 artiklan 2 kohdan nojalla.

Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

31 Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 38 artiklan 1 kohdassa, jota voitiin soveltaa oikeudenkäynnin alkaessa ja jonka sanamuoto vastaa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 44 artiklan 1 kohtaa, määrätään, että kannekirjelmässä on mainittava muun muassa oikeudenkäynnin kohde ja yhteenveto kanteen oikeudellisista perusteista. Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 42 artiklan 2 kohdassa, jonka sanamuoto vastaa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 48 artiklan 2 kohtaa, kielletään asian käsittelyn kuluessa vetoamasta uuteen perusteeseen, ellei se perustu oikeudenkäynnin aikana esille tulleisiin tosiseikkoihin tai oikeudelliseen perusteeseen.

32 Koska muuttuvaa teuraspalkkiota koskevan järjestelmän täytäntöönpanoa koskevia säännöksiä voitiin kyseisenä aikana soveltaa sekä elävän karjan kauppaan että lampaanlihan kauppaan, kantajat tunsivat väistämättä alusta alkaen elävän karjan kauppaa harjoittavien elinkeinonharjoittajien erityisen tilanteen, ja olisivat voineet vedota siihen kannekirjelmässä jonkin toisen kanneperusteen tueksi. Asiassa FMC annettu tuomio ei ole sellainen uusi oikeudellinen peruste tai tosiseikka, jonka perusteella kantajat voisivat vedota edellä mainittuun 48 artiklan 2 kohtaan sisältyvästä pääsäännöstä olevaan poikkeukseen. Koska tätä kanneperustetta ei voida tutkia, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on jo istunnossa kieltäytynyt hyväksymästä todisteeksi asiantuntijalausuntoa, jonka kantajat halusivat esittää.

33 Kantajien kansallisessa tuomioistuimessa vireille panema oikeudenkäynti on edelleen vireillä, joten tämän lisäperusteen tutkimatta jättäminen ei estä näitä vetoamasta siihen kansallisessa oikeudenkäynnissä. Kansallisella tuomioistuimella on toimivalta todeta, antavatko kantajien olosuhteet näille oikeuden toisenlaiseen ratkaisuun kuin mihin asiassa FMC päädyttiin, ja jos kansallinen tuomioistuin katsoo sen tarpeelliseksi, se voi saattaa yhteisön oikeuteen liittyvät kysymykset yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäviksi EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla.

34 Kantajat vetoavat lisäksi kahteen muuhun perusteeseen kumoamiskanteensa tueksi: oikeusvarmuuden periaatteen ja luottamuksen suojan periaatteen loukkaamiseen sekä suhteellisuusperiaatteen loukkaamiseen.

Ensimmäinen kanneperuste, joka koskee oikeusvarmuuden periaatteen ja luottamuksen suojan periaatteen loukkaamista

Kantajien väitteet ja niiden perustelut

35 Ensimmäinen näistä kanneperusteista jakautuu kahteen osaan. Ensimmäinen osa perustuu viranomaisten aiheettomasti perimien maksujen palauttamista koskevaan Englannin oikeuteen. Toinen osa koskee riidanalaisessa artiklassa säädettyjä palauttamisen edellytyksiä.

— Kanneperusteen ensimmäinen osa, joka perustuu aiheettomasti perittyjen maksujen palauttamista koskevaan Englannin oikeuteen

36 Kantajat väittävät, että riidanalaisella artiklalla loukataan oikeusvarmuuden periaatetta ja luottamuksen suojan periaatetta, koska silloin, kun kantajat panivat oikeudenkäynnit vireille, ne saattoivat Englannin oikeuden periaatteiden mukaan

perustellusti odottaa saavansa palautetuksi summat, jotka niiden oli pitänyt maksaa. Kantajat esittävät, että ne ovat saattaneet High Courtin käsiteltäväksi clawback-maksujen palautusvaatimukset jo ennen asiassa Lomas annettua tuomiota. Näissä oikeudenkäynneissä kantajat korostavat ensinnäkin, että niillä on oikeus saada palautetuksi kaikki maksamansa summat, koska kansallisilla viranomaisilla ei ollut laillista oikeutta määrätä niitä maksamaan clawback-maksua. Toissijaisesti ne korostavat, että vaikka interventioelimellä olisi oikeus määrätä clawback-maksuja, niitä ei ole vaadittu lainmukaisesti, sillä kaikki esitetyt maksuvaatimukset perustuivat maksun laskemisen osalta pätemättömään säännökseen eli asetuksen N:o 1633/84 4 artiklaan. Vaihtoehtoisesti kantajat väittävät, että niillä on oikeus saada takaisin erotus niille määrätyn clawback-maksun ja sen summan välillä, jonka ne olisivat maksaneet, jos olisi sovellettu lainmukaista laskutapaa.

37 Kantajien mukaan yhteisöjen tuomioistuin on asiassa Lomas antamassaan tuomiossa nimenomaisesti todennut, että kansallisen tuomioistuimen on päätettävä oikeudesta palautukseen. Kantajien mielestä yhteisöjen tuomioistuin näyttää katsovan, että palautus voi koskea ainoastaan clawback-maksun ja teuraspalkkion välistä erotusta. Ne katsovat, ettei yhteisöjen tuomioistuin ole kuitenkaan ratkaissut tätä kysymystä lopullisesti, koska se ei ole missään vaiheessa päättänyt, mitä sääntöjä palautukseen on sovellettava. Sitävastoin näyttää siltä, että yhteisöjen tuomioistuin on jättänyt kansallisten tuomioistuinten päätettäväksi, mitä sääntöjä on sovellettava, koska tuomion 30 kohdassa viitataan kaikkiin niihin, jotka ovat nostaneet kanteen "sovellettavan kansallisen lainsäädännön mukaisesti". Näin ollen kantajien mielestä kansallisen tuomioistuimen on päätettävä, koskeeko oikeus palautukseen ainoastaan clawback-maksun ja tosiasiallisesti maksetun teuraspalkkion välistä erotusta, vai onko kantajilla ensi arviolta oikeus saada takaisin kaikki maksamansa summat, jollei interventioelin ole esittänyt päinvastaisia ja päteviä, esimerkiksi perusteettoman edun saamiseen liittyviä perusteluja.

38 Kantajien mielestä House of Lordsin asiassa Woolwich Equitable Building Society vastaan Inland Revenue Commissioners (1993, AC 70; jäljempänä asia Woolwich EBS) mainitsemista periaatteista ilmenee, että kantajilla on ensi arviolta oikeus saada palautetuksi kaikki clawback-maksut, jollei vastaaja mahdollisesti esitä päinvastaisia päteviä perusteluja. Riidanalainen artikla, joka korvaa kansalliset perusteettomien suoritusten palauttamista koskevat säännöt, loukkaa kantajien tätä koskevaa perusteltua luottamusta ja oikeusvarmuuden periaatetta, koska artikla vaikuttaa siten, että kysymyksessä olevia summia on vaikea saada takaisin. Tästä

seuraa kantajien mukaan, että vaikka maksetut summat voi Englannin oikeuden mukaan periaatteessa saada kokonaan takaisin, jollei päinvastaista asianmukaisesti näytetä toteen, riidanalaisen artiklan perusteella interventioelimen ei tarvitse esittää näitä päinvastaisia perusteluja, ja kantajat voivat vaatia ainoastaan erotusta maksetun summan ja sen summan välillä, joka olisi pitänyt maksaa.

39 Lopuksi kantajat katsovat, että komissiolla ei ollut EY:n perustamissopimuksen 176 artiklan nojalla toimivaltaa säätää riidanalaista artiklaa.

— Kanneperusteen toinen osa, joka koskee riidanalaisessa artiklassa säädettyjä palauttamisen edellytyksiä

40 Kantajat väittävät, että riidanalaisen artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa säädetty palautusmenetelmä on samalla tavoin virheellinen kuin laskutapa, joka vahvistettiin asetuksen N:o 1633/84 4 artiklan 1 kohdassa, jonka yhteisöjen tuomioistuin totesi pätemättömäksi asiassa Lomas antamassaan tuomiossa. Nämä kaksi menetelmää ovat kantajien mielestä lähellä toisiaan, koska riidanalaisen menetelmän mukaan palautetaan erotus todellisuudessa maksetun clawback-maksun ja sen summan välillä, joka koostuu tuotteiden maastavientiviikolle ja sitä seuraaville kolmelle viikolle vahvistettujen palkkioiden keskiarvosta, kun taas 4 artiklan 1 kohdan mukaan clawback-maksu vahvistettiin sen mukaan, mikä oli palkkion suuruus sillä viikolla, jonka aikana tuotteet vietiin Yhdistyneestä kuningaskunnasta.

41 Riidanalaisen artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa säädetään vaihtoehtoisesta laskutavasta, jonka mukaan elinkeinonharjoittajat voivat saada palautetuksi clawback-maksun ja samoille tuotteille todellisuudessa maksetun palkkion välisen erotuksen. Tältä osin kantajat väittävät, että niille aiheutuu ylivoimainen todistustaakka, koska kyseiset palkkiot on maksettu kasvattajille eikä maastaviejille ja koska viejät eivät siis voi tarkasti todeta myönnettyjen palkkioiden suuruutta.

Komission ja Yhdistyneen kuningaskunnan väitteet ja niiden perustelut

42 Kanneperusteen ensimmäiseen osaan komissio vastaa, että on monia syitä, joiden vuoksi kantajat eivät ole voineet perustellusti odottaa saavansa clawback-maksua palautetuksi. Ensiksikin asiassa Lomas annettu tuomio osoittaa komission mukaan, että kantajilla ei ollut oikeutta saada palautetuksi clawback-maksua kokonaisuudessaan vaan ainoastaan myönnetyn palkkion ja clawback-maksun erotuksen, jos clawback-maksu oli palkkiota suurempi. Toiseksi silloin kun kantajat nostivat kanteen High Courtissa, ei ollut vielä selvää, ettei clawback-maksua koskeva laskutapa olisi pätevä, koska yhteisöjen tuomioistuin ei ollut vielä antanut tuomiota asiassa Lomas. Lisäksi koska House of Lordsin tuomio, johon kantajat vetoavat, annettiin vasta 20.7.1992 eli riidanalaisen artiklan säätämisen jälkeen, komission on vaikea ymmärtää, miten tämä tuomio antaisi perusteltuja odotuksia kantajille. Komission mukaan on selvää, että ennen tuomion antamista nyt kyseessä olevan kaltaisessa tapauksessa ei ollut common law'n perusteella oikeutta saada palautusta. Kantajien olisi sitä paitsi pitänyt ennakoida, että jos yhteisöjen tuomioistuin mitätöi asiassa Lomas asetuksen N:o 1633/84 4 artiklassa olevan laskutavan, komissiolla ei ole muuta mahdollisuutta kuin antaa riidanalaisen artiklan kaltainen säännös täyttääkseen sille EY:n perustamissopimuksen 176 artiklassa määrätyn velvollisuuden. Lopuksi komissio pitää täysin vääränä kantajien tulkintaa asiassa Lomas annetun tuomion 30 kohdan sanamuodosta siltä osin kuin se koskee "sovellettavan kansallisen oikeuden mukaisesti" vireille pantuja oikeudenkäyntejä.

43 Komissio vastaa kanneperusteen toiseen osaan, että maastaviejän ei pitäisi olla mahdotonta laskea niille tuotteille maksetun palkkion määrää, joista clawback-maksu on maksettu. Komissio myöntää kuitenkin, että tästä voi aiheutua hankaluuksia ja että tämän vuoksi riidanalaisessa artiklassa säädetään vaihtoehtoisesta palautuksen laskutavasta. Tämä on kohtuudenmukainen menetelmä niiden henkilöiden osalta, joille on aiheutunut vahinkoa asetuksen N:o 1633/84 4 artiklassa säädetyn laskutavan lainvastaisuuden vuoksi.

44 Yhdistynyt kuningaskunta väittää, että ensimmäinen kanneperuste perustuu virheelliseen lähtökohtaolettamaan, koska siinä oletetaan, että kantajilla on oikeus saada palautetuksi kaikki clawback-maksut, vaikka asiassa Lomas annetusta tuomiosta seuraa, että niiden oikeus saada palautusta koskee vain ja ainoastaan liikaa perittyä määrää. Yhdistyneen kuningaskunnan mukaan on selvää, että vaikkei riidanalaista artiklaa olisi säädetty, kantajien olisi pitänyt kansallisten todistustaakkasääntöjen mukaisesti näyttää toteen väittämänsä liikaa maksetun summan suuruus. Kantajien esittämä House of Lordsin tuomio ei sisällä mitään, mikä muuttaisi tätä todistustaakkaa. Yhdistyneen kuningaskunnan mukaan riidanalaisen artiklan säätämisen ainoa seuraus on toisen palautusmenetelmän olemassaolo, jolla pyritään lieventämään vaikeuksia, joita kantajilla saattaa todistustaakan vuoksi olla.

Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

— Kanneperusteen ensimmäinen osa, joka perustuu aiheettomasti perittyjen maksujen palauttamista koskevaan Englannin oikeuteen

45 Ennen asiassa Lomas annettua tuomiota takaisin vaaditut clawback-maksut eivät olleet täysin vailla oikeudellista perustaa, vaikka tässä tuomiossa todettiinkin, että asetuksen N:o 1633/84 4 artiklan 1 ja 2 kohta ovat pätemättömiä (ks. edellä 9 kohta).

46 Todetessaan 4 artiklan 1 ja 2 kohdan pätemättömiksi yhteisöjen tuomioistuin korosti, että vaikka rahasummien perimisellä toiseen jäsenvaltioon suuntautuvan viennin yhteydessä rajoitetaan periaatteessa tuotteiden vapaata liikkuvuutta yhteismarkkinoilla, tämä voi kuitenkin olla perusteltua sellaisessa markkinajärjestelyssä, joka ei ole vielä aukottomasti yhdentynyt, kun tällä takaisinperinnällä on tarkoitus korjata niitä epäoikeudenmukaisia tilanteita, jotka aiheutuvat mainitun järjestelyn epätäydellisestä toteuttamisesta, jotta tähän järjestelmään kuuluvia tuotteita voisi koskea vapaa liikkuvuus yhtäläisin edellytyksin eri alueiden kasvattajien välisen kilpailun vääristymättä keinotekoisesti (asia Lomas, tuomion 15 kohta). Tästä seurasi yhteisöjen tuomioistuimen mukaan, että clawback-maksun periminen oli järjestettävä siten, että sillä neutralisoidaan palkkion vaikutus silloin, kun kyseiseltä

alueelta viedään tuotteita, joiden osalta tällainen tukitoimenpide on toteutettu, ilman että tämän alueen kasvattajat hyötyvät tästä, mikä olisi tapahtunut, jos clawback-maksu olisi ollut pienempi kuin myönnetty palkkio, ja ilman että näiden kilpailuasemaan vaikutettaisiin, mikä olisi tapahtunut, jos clawback-maksu olisi ylittänyt palkkion suuruuden (asia Lomas, tuomion 17 kohta).

47 Näin ollen yhteisöjen tuomioistuimen tuomiossa ei tarkoitettu clawback-maksun määräämistä sinänsä, vaan sitä, että 4 artiklan 1 kohdan soveltamisella ei taata sitä, että clawback-maksun laskutavalla saavutettaisiin tavoiteltu päämäärä eli palkkion neutralisoiminen tuotteiden päätyessä vientiin. Tämän yhteisöjen tuomioistuin vahvisti asiassa FMC antamassaan tuomiossa todetessaan, että takaisinperintä on periaatteessa pätevä (tuomion 28 kohta). Jollei kaikkia teuraspalkkioita olisi lainkaan peritty takaisin, kilpailu kasvattajien välillä olisi vääristynyt vielä räikeämmin, mikä olisi ollut sen periaatteen vastaista, johon clawback-maksu perustuu. Tämän vuoksi yhteisön oikeuden mukaan jäsenvaltion, joka käytti mahdollisuutta myöntää muuttuvia teuraspalkkioita, oli taattava, että palkkiojärjestelmän täytäntöönpanolla ei loukata tätä periaatetta.

48 Lisäksi on huomattava, että Yhdistyneen kuningaskunnan toimivaltaisella viranomaisella oli velvollisuus vaatia clawback-maksu palkkiota saaneiden tuotteiden päätyessä vientiin, eikä tämä velvollisuus johtunut asetuksen N:o 1633/84 4 artiklasta vaan asetuksen N:o 1837/80 9 artiklan 3 kohdasta, jota on muutettu asetuksella N:o 871/84 sekä asetuksen N:o 3013/89 24 artiklan 5 kohdalla ja jossa säädetään, että tuotteita jäsenvaltiosta vietäessä peritään takaisin palkkiota vastaava summa. Asiassa Lomas annetusta tuomiosta huolimatta jäsenvaltiolla, joka on käyttänyt asetuksen N:o 1837/80 9 artiklan 1 kohdassa, sellaisena kuin se on muutettuna, säädettyä mahdollisuutta myöntää muuttuvia teuraspalkkioita, on velvollisuus varmistaa, että sen alueelta vietävien tuotteiden osalta peritään vastaavan suuruinen summa. Tämän vuoksi se, että kansallinen viranomainen on vaatinut clawback-maksua asetuksen N:o 1633/84 4 artiklan nojalla, ei ollut täysin vailla oikeudellista perustaa, vaikka tämän artiklan 1 ja 2 kohta onkin myöhemmin todettu pätemättömiksi.

49 Lisäksi elinkeinonharjoittajat saivat palkkioita ennen asiassa Lomas annettua tuomiota tuntien täysin yhteisön oikeuden tällaiselle järjestelmälle asettamat edellytykset. On lähdettävä siitä olettamasta, että elinkeinonharjoittajat hyväksyivät sen, että palkkion suuruinen summa peritään takaisin, jos tuotteet viedään maasta. Tämä palkkion takaisinmaksamisvelvollisuus oli olennainen osa muuttuvien teuraspalkkioiden järjestelmän täytäntöönpanoa yhteisön oikeudessa. Tästä seuraa, että elinkeinonharjoittajat, jotka ovat saaneet palkkiota tietyistä tuotteista, eivät ole voineet perustellusti luottaa siihen, että niillä on oikeus pitää palkkiona saamansa etuus, jos he vievät tuotteet maasta. Kantajat myöntävät huomautuksissaan, että ne ovat maksaneet ennen asiassa Lomas annettua tuomiota niiltä vaaditut clawback-maksut, koska ne luulivat, että niillä oli lakisääteinen velvollisuus maksaa ne takaisin. Toisin sanoen silloin, kun kantajat hankkivat tuotteet elinkeinonharjoittajilta, jotka olivat saaneet teuraspalkkioita, ne odottivat, että palkkio peritään takaisin, jos tuotteet viedään maasta.

50 Siltä osin kuin kantajat vetoavat Englannin oikeuden periaatteisiin kanteensa tueksi, on korostettava, että Englannin oikeudessa täytäntöönpantu järjestelmä perustuu yhteisön oikeudessa käyttöön otettuihin toimenpiteisiin. Kun otetaan huomioon muuttuvien teuraspalkkioiden järjestelmän perusvaatimus eli se, että kaikenlainen kilpailun keinotekoinen vääristyminen eri alueiden kasvattajien välillä on poistettava, kantajat eivät voineet odottaa välttyvänsä clawback-maksulta. Päinvastoin kuin kantajat väittävät, clawback-summan palautusvaatimuksista ei voitu asiassa Lomas annetun tuomion johdosta päättää kansallisen oikeuden mukaisesti siten, että elinkeinonharjoittajille palautettaisiin koko clawback-maksu eikä pelkästään liikaa perityn clawback-maksun ja todellisuudessa myönnetyn palkkion välinen erotus.

51 Vaikka ainoastaan kansallinen tuomioistuin voi tulkita ja soveltaa kansallista oikeutta, sen asianosaisen, joka vetoaa luottamuksensuojan periaatteeseen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa sillä perusteella, että kansallisessa lainsäädännössä tunnustetaan tällainen erityinen oikeus, on esitettävä riittävää näyttöä tällaisen oikeuden olemassaolosta. Nyt käsiteltävänä olevassa asiassa kantajat, jotka väittä-

vät, että ennen 10.3.1992 lainvastaisesti perittyjen clawback-maksujen palauttamista on arvioitava Englannin oikeuden nojalla, eivät ole näyttäneet toteen, että tästä päivästä lukien Englannin oikeuden nojalla voitaisiin tehokkaasti pitää yllä sellaista perusteltua luottamusta kuin mihin kantajat vetoavat.

52 On ilmeistä, että House of Lordsin asiassa Woolwich EBS antama tuomio (ks. edellä 38 kohta), joka annettiin 20.7.1992, merkitsi tuolloin huomattavaa muutosta siihenastiseen oikeuteen, joka koskee sellaisten viranomaisille maksettujen summien palauttamisvaatimuksia, jotka on maksettu perusteilla, jotka on myöhemmin todettu lainvastaisiksi. Tämä ilmenee selvästi kaikkien House of Lordsin jäsenten keskustelusta, josta on esimerkkinä Lord Browne-Wilkinsonin enemmistön mielipidettä tukeva kanta, jonka mukaan kaikki jäsenet olivat yhtä mieltä siitä, että "tässä oikeuden kehitysvaiheessa lainvastaisesti asetettuja maksuja ei voida palauttaa common law'n perusteella — — . Siitä ei vallitse yksimielisyyttä, onko tähän kantaan johtaneita periaatteita tulkittava uudelleen siten, että tällaisissa tapauksissa annettaisiin oikeus saada palautusta. Tältä osin jaan — — Lord Goffin mielipiteen, jonka mukaan hänen esittämistään syistä tällainen oikeus olisi myönnettävä".

53 House of Lords on viitannut yhteisöjen tuomioistuimen asiassa 199/82, San Giorgio, 9.11.1983 antamaan tuomioon (Kok. 1983, s. 3595) palautusoikeuden saamisen edellytysten osalta ja sen osalta, voidaanko kantajaa vastaan vedota perusteettomaan etuun, jotta hän ei voisi saada takaisin viranomaiselle maksamiaan tämän aiheettomasti perimiä summia. Tässä tuomiossa yhteisöjen tuomioistuin katsoi, että yhteisön oikeuden vastaista ei ole se, että kansallisessa oikeusjärjestyksessä kielletään maksujen palauttaminen, kun palauttaminen johtaisi siihen, että edunsaaja saisi perusteetonta etua, vaikka kansallinen viranomainen olisikin pannut maksut täytäntöön yhteisön oikeuden vastaisesti. Kuten kantajat ovat itsekin kirjelmissään todenneet, on kantajien vaatimuksia yhä käsittelevän kansallisen tuomioistuimen asiana päättää, voivatko perusteetonta etua koskevat syyt estää kantajia saamasta kokonaan tai osittain takaisin vaatimiaan summia.

54 Edellä esitetyn perusteella kantajat eivät ole näyttäneet toteen, että ne voisivat tosiseikkojen tai kansallisen oikeuden perusteella pitää yllä pienintäkään toivoa saada kokonaan palautetuksi ennen asiassa Lomas annettua tuomiota niiltä peritty clawback-maksu. Ne eivät ole myöskään näyttäneet toteen, että oikeusvarmuuden periaatetta olisi loukattu (yhteisöjen tuomioistuin otti tämänkin huomioon asiassa FMC antamassaan tuomiossa — ks. tuomion 26 kohta, jossa siteerataan kansallisen tuomioistuimen esittämää ensimmäistä kysymystä).

55 Kanneperusteen ensimmäinen osa on siis hylättävä.

— Kanneperusteen toinen osa, joka koskee riidanalaisessa artiklassa säädettyjä palauttamisen edellytyksiä

56 On huomattava, että riidanalaisen artiklan 1 kohdassa pannaan nimenomaisesti täytäntöön asiassa Lomas todettu pätemättömyys, kun artiklassa annetaan elinkeinonharjoittajille oikeus saada palautetuksi maksamansa clawback-maksun ja samoista tuotteista todellisuudessa maksetun palkkion välinen erotus. Yhteisöjen tuomioistuin on todennut tämän laskutavan päteväksi asiassa FMC antamassaan tuomiossa (tuomion 34—36 ja 45 kohta).

57 Vaihtoehtoinen palautettavan summan laskutapa perustuu palkkioiden neljän viikon keskiarvoon. Tästä vaihtoehdosta on säädetty, jotta otettaisiin huomioon ainakin joillekin elinkeinonharjoittajille aiheutuvat hankaluudet siitä, että niiden pitää esittää näyttöä niille elinkeinonharjoittajille todellisuudessa myönnetyistä palkkioista, joilta ne ovat hankkineet kyseessä olevat tuotteet. Vaihtoehtoisesta laskutavasta säätäminen ei vaikuta asetuksen N:o 1387/80 9 artiklan 3 kohdan ja asetuksen N:o 3013/89 24 artiklan 5 kohdan nojalla annetun säännöksen pätevyyteen, minkä yhteisöjen tuomioistuin on asiassa FMC antamassaan tuomiossa vahvistanut (tuomion 37—45 kohta).

58 Kantajien ensimmäinen kanneperuste on siis hylättävä.

Toinen kanneperuste, joka koskee suhteellisuusperiaatteen loukkaamista

Osapuolten väitteet ja niiden perustelut

59 Kantajat väittävät, että asetuksen N:o 1922/92 2 artikla on suhteellisuusperiaatteen vastainen, koska sen palautuksen saamiseksi, johon heillä on oikeus, siinä määrätään niille todistustaakka, jota on mahdoton täyttää. Tämä artikla estää kantajien mukaan niitä myös käyttämästä tehokkaita oikeussuojakeinoja, jotka niille on turvattu yhteisön oikeudessa (ks. em. asia San Giorgio ja yhdistetyt asiat C-6/90 ja C-9/90, Francovich ym., tuomio 19.11.1991, Kok. 1991, s. I-5357), ja kantajien mukaan artiklan säätäminen merkitsee sitä, että komissio ei ole noudattanut EY:n perustamissopimuksen 5 artiklassa olevaa yhteistyövelvoitettaan.

60 Komissio ja Yhdistynyt kuningaskunta vastaavat, että riidanalaisessa artiklassa säädetyt palautusmenetelmät ovat sopusoinnussa artiklan päämäärän kanssa, jonka mukaan asetuksen N:o 1837/80 9 artiklan 3 kohdassa määritellyn clawback-maksun periaatteen soveltaminen on varmistettava ja asiassa Lomas annetun tuomion oikeusvaikutus on täysin turvattava, ja että nämä menetelmät ovat tarpeen tämän päämäärän saavuttamiseksi.

61 Komission mukaan koko kantajilta perityn clawback-maksun palauttaminen olisi myös suhteellisuusperiaatteen vastaista. Palauttamisen seurauksena kantajat saisivat yhteisön varoista huomattavia summia, joihin niillä ei ole lakiin perustuvaa oikeutta, mikä antaisi niille perusteetonta etua kilpailijoihinsa nähden.

62 Yhdistynyt kuningaskunta huomauttaa, että riidanalainen artikla on asiassa Lomas annetun tuomion mukainen ja että se ei näin ollen voi olla suhteellisuusperiaatteen loukkaamista. Sen mukaan on aivan normaalia, että henkilö, joka vaatii aiheettomasti maksettujen summien palauttamista, on velvollinen näyttämään toteen liikaa perityn maksun olemassaolon ja sen suuruuden.

Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

63 On huomattava, että riidanalaista artiklaa sovelletaan sellaisiin elinkeinonharjoittajiin tai niiden oikeudenomistajiin, jotka ovat ennen 10.3.1992 ryhtyneet asiaankuuluviin toimenpiteisiin kotimaassaan saadakseen palautetuksi ennen tätä päivää maksetut clawback-maksut. Pannessaan vireille tällaisen oikeudenkäynnin nämä elinkeinonharjoittajat olivat jo sitoutuneet täyttämään todistustaakan, joka kuuluu asianosaisille, jotka vaativat siviiliprosessissa palautettavaksi niille kuuluvaa rahasummaa, eli niiden piti kansallisen lainsäädännön mukaisesti näyttää toteen liikaa maksetuksi väittämänsä summan suuruus. Riidanalainen artikla ei vaikuta mitenkään tähän tilanteeseen, vaan siinä rajoitetaan tällaisten elinkeinonharjoittajien oikeus palautukseen ainoastaan clawback-maksun ja kyseisille tuotteille todellisuudessa maksetun palkkion väliseen erotukseen. Tällaisten vaatimusten esittämiselle asetettaviin määräaikoihin, tietyin riidanalaisesta artiklasta johtuvin poikkeuksin, ja kussakin tapauksessa erotuksen laskemiseksi vaadittavaan todistusaineistoon sovelletaan edelleen kansallisia prosessisääntöjä (ks. tältä osin asia FMC, tuomion 46—77 kohta).

64 Kantajien esittämät vaikeudet todisteiden hankkimisessa eivät johdu riidanalaisesta artiklasta sinänsä, vaan tavasta, jolla kantajat tuolloin harjoittivat liiketoimintaansa, ja erityisesti siitä, etteivät ne pyytäneet elinkeinonharjoittajia, joilta ne ostivat karjan, toimittamaan niille asianmukaisia, näille myönnettyjä palkkioita koskevia asiakirjoja. Kuten yhteisöjen tuomioistuin totesi asiassa FMC antamassaan tuomiossa, todistustaakan asettaminen elinkeinonharjoittajille ei ollut ilmeisen kohtuutonta, ja sekä asetuksen N:o 1837/80 9 artiklan 3 kohdassa että asetuksen N:o 3013/89 24 artiklan 5 kohdassa säädetään, että clawback-maksun on vastattava palkkiota. Näin ollen huolellinen elinkeinonharjoittaja olisi tiennyt, että sen on maksettava clawback-maksu viedessään tuotteet maasta, joten sen olisi pitänyt ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin saadakseen todisteet, joita siltä myöhemmin vaadittaisiin kyseessä olevien summien selvittämiseksi (tuomion 36 kohta).

65 Kantajien toista kanneperustetta ei siis voida hyväksyä.

66 Kaikesta edellä esitetystä seuraa, että kanne on hylättävä.

Oikeudenkäyntikulut

67 Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 87 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska kantajat ovat hävinneet asian ja koska komissio on vaatinut kantajien velvoittamista korvaamaan oikeudenkäyntikulut, ne on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut. Yhdistyneen kuningaskunnan, joka on väliintulijana tukenut komission vaatimuksia, on vastattava omista kuluistaan työjärjestyksen 87 artiklan 4 kohdan mukaisesti.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN
(neljäs jaosto)

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

1) Kanne hylätään.

2) Kantajat velvoitetaan yhteisvastuullisesti korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

3) **Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistynyt kuningaskunta vastaa omista kuluistaan.**

Lenaerts Lindh Cooke

Julistettiin Luxemburgissa 9 päivänä heinäkuuta 1997.

H. Jung K. Lenaerts

kirjaaja neljännen jaoston puheenjohtaja